

УДК 784.1(477)

DOI 10.32461/2226-3209.2.2025.338925

Цитування:

Малюцький В. О. Хорове мистецтво як елемент культурного бренду України: традиції, трансформації, перспективи. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2025. № 2. С. 181–187.

*Малюцький Віктор Олексійович,
аспірант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
<https://orcid.org/0009-0003-9488-3480>
dkr3124.vmalutskiy@dakkkim.edu.ua*

Malutskiy V. (2025). Choral Art as an Element of Cultural Brand of Ukraine: Traditions, Transformations, Prospects. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 181–187 [in Ukrainian].

ХОРОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЕЛЕМЕНТ КУЛЬТУРНОГО БРЕНДУ УКРАЇНИ: ТРАДИЦІЇ, ТРАНСФОРМАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Метою дослідження є осмислення хорового мистецтва як важливого елементу культурного бренду України в контексті історичних традицій, сучасних трансформацій та перспектив розвитку в умовах глобалізації, а хорової культури - як чинника національної ідентичності, визначення її ролі у міжнародному культурному просторі та як інструмента культурної дипломатії. **Методологія дослідження.** У роботі застосовано системний підхід, що поєднує мистецтвознавчий та історико-культурний аналіз, теорії брендингу та порівняльний метод. Проаналізовано наративи про українське хорове мистецтво в медіа та на міжнародних фестивалях, залучено емпіричний матеріал з культурних заходів останніх років. **Наукова новизна.** Уперше хорове мистецтво розглянуто не лише як художню практику, а як системну складову культурного бренду України. Обґрунтовано зв'язок між естетичними особливостями хорової традиції (багатоголосся, ліризм, глибинна духовність) та асоціативним сприйняттям України у світі; запропоновано засади інтеграції хорової спадщини у стратегії культурної політики та комунікації держави. **Висновки.** Хорове мистецтво є одним із найглибших і найстійкіших проявів української музичної культури, яке, попри виклики часу, зберігає високий рівень художньої досконалості та автентичності. Аналіз історичних та сучасних аспектів розвитку хорової традиції дозволяє стверджувати, що вона виступає не лише як форма музичного самовираження, а й як маркер національної ідентичності, носій колективної пам'яті та духовних цінностей українського народу. У сучасному цифровізованому й інформатизованому світі, де формується нова логіка культурної комунікації, хорове мистецтво здатне відігравати важливу роль у створенні та просуванні позитивного культурного образу України. Його багатство полягає насамперед у стилістичній розмаїтості, глибокій емоційності, майстерному поліфонічному звучанні та здатності відображати як історичні, так і сучасні наративи. Саме ці характеристики роблять його потенційно потужним інструментом у сфері культурної дипломатії та формуванні «м'якої сили». На цьому тлі особливої актуальності набуває потреба у державній підтримці хорових колективів, створенні спеціальних програм просування українського хорового мистецтва за кордоном, формуванні цілісної культурної політики, де хор розглядається як не лише художній, а й стратегічний культурний ресурс. Насамперед йдеться про необхідність поєднання традиції з інновацією: включення сучасних мультимедійних форматів, цифрової комунікації та брендованого культурного продукту для презентації української хорової спадщини на світовому рівні.

Ключові слова: хорове мистецтво, культурний бренд, національна ідентичність, традиції, трансформації, культурна дипломатія, українська культура.

Malutskiy Victor, Postgraduate Student, National Academy of Culture and Arts Management

Choral Art as an Element of Cultural Brand of Ukraine: Traditions, Transformations, Prospects

The purpose of the study is to understand choral art as an important element of the cultural brand of Ukraine in the context of historical traditions, modern transformations and development prospects in the context of globalisation, and choral culture as a factor of national identity, determining its role in the international cultural space and as a tool of cultural diplomacy. **Research methodology.** The work uses a systematic approach that combines art history and historical and cultural analysis, branding theories and a comparative method. Narratives about Ukrainian choral art in the media and at international festivals are analysed, empirical material from cultural events of recent years is involved. **Scientific novelty.** For the first time, choral art is considered not only as an artistic practice, but as a systemic component of the cultural brand of Ukraine. The connection between the aesthetic features of the choral tradition (polyphony, lyricism, deep spirituality) and the associative perception of Ukraine in the world is substantiated. The principles of integrating choral heritage into the strategy of cultural policy and communication of the state are proposed.

Conclusions. Choral art is one of the deepest and most enduring manifestations of Ukrainian musical culture, which, despite the challenges of time, retains a high level of artistic perfection and authenticity. An analysis of the historical and contemporary aspects of the development of the choral tradition allows us to assert that it acts not only as a form of musical self-expression, but also as a marker of national identity, a carrier of collective memory and spiritual values of the Ukrainian people. In the modern digitalised and informationised world, where a new logic of cultural communication is being formed, choral art is able to play an important role in creating and promoting a positive cultural image of Ukraine. Its wealth lies primarily in stylistic diversity, deep emotionality, masterful polyphonic sounding and the ability to reflect both historical and contemporary narratives. It is these characteristics that make it a potentially powerful tool in the field of cultural diplomacy and the formation of 'soft power'. Against this background, the need for state support for choral groups, the creation of special programmes to promote Ukrainian choral art abroad, the formation of a holistic cultural policy, where the choir is considered not only an artistic, but also a strategic cultural resource, becomes particularly relevant. First of all, we are talking about the need to combine tradition with innovation: the inclusion of modern multimedia formats, digital communication, and a branded cultural product to present Ukrainian choral heritage at the global level.

Keywords: choral art, cultural brand, national identity, traditions, transformations, cultural diplomacy, Ukrainian culture.

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах пошуку національної ідентичності, переосмислення культурної спадщини та посилення ролі культурної дипломатії питання позиціонування України в глобальному культурному просторі набуває особливої ваги. Хорове мистецтво належить до однієї з найстаріших та найглибших форм українського музичного вираження, яка віддзеркалює багатовікову історію, духовність, багатоголосся та колективну ментальність народу. Його унікальність полягає у поєднанні сакральних традицій, фольклорних витоків і професійної академічної школи, що створює багатий потенціал для формування культурного бренду України. Попри високу художню цінність та визнання українських хорових колективів у світі, цей феномен залишається недостатньо осмисленим, зокрема як інструмент культурної дипломатії, репрезентації держави у світі. У добу гібридних комунікацій, коли імідж країни часто формується через символічні культурні маркери, хорове мистецтво може виконувати функцію «м'якої сили», впливаючи на сприйняття України за кордоном через естетичний досвід і емоційний резонанс.

Трансформаційні процеси останніх десятиліть, зокрема диджиталізація культури, поява нових медіаформ, зміни у культурній політиці вимагають переосмислення традиційних форм культурного вираження та їх інтеграції у сучасні стратегії національно-культурної ідентичності. У цьому контексті актуальним стає аналіз хорового мистецтва не лише як художнього явища, а як важливого інструменту культурного брендингу, що здатний репрезентувати Україну як країну з глибоким духовним потенціалом та культурою, відкритою до світу та збережену у своїй автентичності, що особливим чином обумовлюється також станом боротьби українського народу з російським агресором та збереженням власної культури та ідентичності.

Аналіз досліджень і публікацій. В українському музикознавстві основна маса досліджень присвячена питанням хорової традиції, її ролі у формуванні національного культурного простору та інтеграції у світовий контекст та ін. Дослідники І. Цюряк, Н. Борисенко, Є. Роговська [26] розкривають поняття національного голосу академічного виконання, визначаючи стильові архетипи, що виступають як музична ідентифікація української культури; особливу увагу приділено жанровим інноваціям (віртуальні хори, синтез стильових форм) як фактору культурної освіти та формування позитивного іміджу України. І. Антіпіна [3] розглядає хор як маркер культурної ідентичності та засіб формування символічного капіталу України. Авторка аналізує концепції сучасного брендингу та пропонує модель інтеграції хорової традиції у стратегії культурного бренду. О. Кравчук та О. Яцкулинець [13] дослідили міжнародну діяльність камерного хору «Moravski» під час російсько-української війни, що стало прикладом культурної дипломатії: колектив виступав у Франції, обираючи репертуар із фокусом на українську духовну спадщину, і таким чином, діяв як культурний амбасадор. У роботі В. Реді [21] окреслено теоретичні основи музики як інструменту міжнародної комунікації, а низка прикладів присвячена саме хоровій традиції як формі «м'якої сили».

Історичний аспект культурної дипломатії представлений у працях Т. Пересунько [28], яка розглядає місію Української Республіканської капели (1919–1921) як першого проекту культурної дипломатії. Турне хору під керівництвом О. Кошиця до Європи прославило українську культуру через «Щедрик» і створило репутаційний бренд країни в міжнародному просторі. Також варто згадати дослідження, які порівнюють використання культурної дипломатії, зокрема роль музичних проєктів у формуванні

позитивного сприйняття України на міжнародній сцені. Актуальні питання хорового мистецтва висвітлювалися у працях таких вчених, як: О. Бенч [4], І. Бермес [5; 6], В. Виткалов [7], С. Виткалов [7], Н. Гречуха [8], К. Давидовський [9], Л. Качуринець [10], Н. Кащенко [11], І. Коновалова [12], Лю Дань [14], П. Муравський [16], Л. Обух [19], С. Садовенко [22], А. Сіраш [23], О. Скопцова [24], І. Харитон [25] та ін.

Водночас спостерігається прогалина щодо комплексного осмислення хорового мистецтва саме як бренду України, особливо у поєднанні культурно-дипломатичних, освітніх та виконавських аспектів.

Метою дослідження є осмислення хорового мистецтва як важливого елементу культурного бренду України в контексті історичних традицій, сучасних трансформацій та перспектив розвитку в умовах глобалізації, а хорової культури - як чинника національної ідентичності, визначення її ролі у міжнародному культурному просторі та як інструмента культурної дипломатії.

Виклад основного матеріалу. Хорове мистецтво в Україні є глибоко укоріненою культурною практикою, що охоплює сакральні, академічні, фольклорні та освітні традиції. Від ранньохристиянських традицій до сучасних проєктів культурного спротиву український хор розвивався як жива, пластична форма музичного вираження, здатна одночасно зберігати глибинну традицію та реагувати на виклики сучасності. Його історичний розвиток, високий рівень професіоналізму та репутація провідних хорових колективів України створюють передумови для позиціонування хорової культури як складника культурного бренду держави. На думку К. Давидовського, Хорове мистецтво належить до однієї з основних галузей культурного світу – духовної культури, що впливає передусім на розвиток і вдосконалення духовного світу людини, зміни у сфері суспільної та індивідуальної свідомості. Хорове мистецтво вловлює найменші зміни в духовному житті людей, відгукується на них змінами в собі, втілюючи ідею суспільного розвитку в певний історичний період [9, 179].

Українська хорова традиція бере свій початок ще з часів Київської Русі, продовжується у козацькій духовній музиці, міських хорах XIX століття та досягає розквіту у XX столітті. Українське багатоголосся визнане однією з найскладніших і найвитонченіших форм хорової техніки у світі. У творах композиторів-класиків (М. Лисенка, М. Леонтовича, Я. Яциневича, К. Стеценка) формується стиль, що поєднує народнописанне

мислення, православну канонічність і європейську музичну грамоту. Цей стиль закріпився як еталон українського хорового звучання, яке асоціюється зі світлом, глибиною, смиренням і величчю. Так само, за визначенням І. Харитона, «українська сучасна хорова музика, започаткована ще у 60-ті роки XX століття за авторства митців, яких нині іменуємо сучасними композиторами-класиками (Л. Дичко, Є. Станкович, В. Сильвестров, І. Карабиць, М. Скорик та ін.), окреслює ключові параметри вітчизняного побутування, що проявилось стильовими особливостями такої музики крізь призму її жанрової та музично виразової різнобарвності» [25, 55].

Завдяки міжнародній діяльності Української Республіканської Капели (1919–1924), а згодом хору ім. Г. Верьовки, Національної академічної капели «Думка», камерного хору «Київ», «Хору хлопчиків та юнаків КДМЛ ім. М.В. Лисенка» українське хорове мистецтво набуло статусу культурного послання України у світі. Ці колективи стали символами української духовної сили, її автентики, мови й звучання, які запам'ятовуються слухачеві на емоційному рівні.

У багатьох випадках саме хор виступав як голос народу, зокрема, в репертуарі часто відображалися соціально-політичні події, визвольні прагнення, національна ідея та ін.

Зі здобуття Україною Незалежності, після 1991 р. хорова культура зазнала інтенсивних змін: поряд із традиційною школою, з'явилися незалежні ансамблі, проєкти експериментального звучання, віртуальні хори. На сучасному етапі, особливо після повномасштабного вторгнення росії, багато хорових колективів адаптували свою діяльність до нових умов: виступи в укриттях, онлайн-концерти, участь у благодійних міжнародних фестивалях стали новими формами культурного спротиву. Упродовж останніх років українські хори виступали на престижних європейських сценах із програмами, присвяченими жертвам війни (наприклад, твори В. Сильвестрова, Є. Станковича, К. Стеценка), брали участь у дипломатичних прийомах, виступах у штаб-квартирах ООН, Європарламенті, ЮНЕСКО.

Паралельно трансформуються формати: з'являються віртуальні хори, які об'єднують вокалістів із різних країн у межах одного відеопроєкту. Залучення медіа, соціальних мереж, інтерактивних платформ розширює аудиторію, змінює риторику й сприйняття традиційного жанру, адаптуючи його до нових комунікаційних реалій. Молодь починає сприймати хор не як архаїчну форму, а як

потужне емоційне висловлювання. Саме хор як колективна форма вираження виявив здатність символізувати єдність, стійкість і водночас глибину українського болю та надії.

За твердженням І.Бермес, «сьогодні хорове мистецтво розвивається у руслі сучасних вимог, традицій і новацій, відповідаючи на суспільні запити. Домінуюча академічна спрямованість хорового виконавства активно впроваджує нові форми, широкий спектр технічних засобів, театралізацію тощо. Відповідно, компендіум праць про хорове мистецтво поповнюється все новими дослідженнями у контексті змін соціокультурного середовища та запитів слухацької аудиторії» [6, 71].

Сучасне культурне брендування вимагає від національного мистецтва здатності комунікувати зі світом мовою універсальних цінностей. У цьому контексті український хор із його багатоголоссям, поетичністю, автентичністю здатен виступати впізнаваним символом України. Йдеться не лише про емоційний вплив, а й про структурований іміджевий інструмент: формування асоціативного ряду «Україна - пісенна, сильна, глибока культура». Історичний приклад «Щедрика», що став світовим символом завдяки хоровому звучанню, підтверджує силу цієї естетичної форми в культурній дипломатії. «У 2019 році ми відсвяткували сторіччя культурної дипломатії України з нагоди створення та початку закордонних гастролей Української республіканської капели під керівництвом диригента Олександра Кошиця. Перші гастролі Українського хору, як представницької державної інституції УНР, були ініційовані Головою Директорії, Головним Отаманом Армії і Флоту УНР Симоном Петлюрою з метою протидії російській пропаганді та дії української культури та незалежності в Європі» [11, 95].

Один із найстаріших хорових колективів України, заснований 1919 р. Національна заслужена академічна капела «Думка» активно виступає в Європі, США, Канаді, Азії, пропагуючи українську духовну, класичну та сучасну музику. У 2022–2024 рр. капела провела серії благодійних концертів на підтримку України, виконуючи твори Станковича, Сильвестрова, Леонтовича, що слугували духовно-патріотичним меседжем світу. Її діяльність слугує прикладом культурної дипломатії на високому художньому рівні [17].

Професійний хоровий колектив - Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки [18] є символом української пісенної фольклорної спадщини. Його образ

тісно пов'язаний з українською етнокультурою, що робить хор впізнаваним брендом на міжнародній арені. Постійна участь у міждержавних культурних подіях, фестивалях національних меншин та туристичних форумах формує етнічний бренд України як пісенної, щирої, багатой на традиції держави.

Муніципальний академічний камерний хор «Київ» [15] (засновник і диригент М.Гобдич) спеціалізується на виконанні української духовної музики - від давніх наспівів до сучасних композиторів. Репертуар включає твори М.Дилецького, А.Веделя, В.Сильвестрова та ін. Виступи хору у Ватикані, Парижі, Нью-Йорку зробили його візитівкою української хорової культури. Саме камерне звучання й глибинна духовна драматургія формують специфічне емоційне сприйняття України як країни з глибокою філософською та сакральною традицією.

Академічна хорова капела Українського радіо [1] з початку повномасштабної війни 2022 року став учасником багатьох символічних подій – трансляцій концертів у підтримку ЗСУ, міжнародних ефірів у межах Євробачення, теле- та онлайн-проектів. Його діяльність поєднує класичну школу й сучасний мультимедійний підхід до репрезентації культури.

Окрім цього, як пише В.Редя, у 2022 р. відбувся цикл заходів «Україна ближче», що став одним із проєктів, створених українськими митцями як відповідь на події, пов'язані з повномасштабним вторгненням росії в Україну. Організатор проєкту – Національний інститут музики і танцю (Narodowy Instytut Muzyki i Tanca) у Варшаві. Зокрема, одразу розпочали програму «Ми підтримуємо Україну» – для інституцій, що хотіли б налагодити співпрацю з українськими митцями. Разом з оркестром Національної філармонії (Варшава) автори проєкту організували приїзд музикантів Київського симфонічного оркестру до Польщі [21, 155].

Крім того, у цьому контексті варто зазначити про практики Ukrainian Freedom Orchestra (Український оркестр свободи) [29], заснованого Кері Лінн Вілсон у 2024–2025 рр., що є яскравим прикладом культурного спротиву та міжнародного іміджмейкінгу через музику. Хоч оркестр не хоровий, його діяльність підкреслює потужність мистецтва як символу національного бренду.

На тлі війни, кризи довіри до політики та високої чутливості до культурних сигналів саме мистецтво здатне транслювати гуманістичні цінності країни. Український хор із його багатоголосністю, поетичною глибиною й духовним кодом цілком відповідає

критеріям культурного бренду: це впізнаваність, емоційна достовірність, універсальність. Хоровий спів про Україну часто справляє сильніше враження, ніж політичні заяви, оскільки звертається безпосередньо до серця слухача, а «багатогранність роботи хору в сучасних реаліях, де вирішальними напрямками є не лише культурно-мистецька діяльність, а й реалізація важливої функції повноцінного учасника міжкультурної дипломатії» [13, 69].

На думку І. Антіпіної, «сучасний український хоровий колектив є важливим елементом у формуванні національного бренду країни та її прямим репрезентантом у світовому культурному просторі. Так, поєднуючи у собі візуальний та аудіоряд, хоровий колектив має унікальну цілісність, що дозволяє розширити функціональність бренду за межі лише одного складника <...> у сучасному світі він вже концентрує у собі набагато ширший функціонал, який доречно розглянути детальніше. Кожен хоровий колектив як складник музичного бренду України має свої цінності та будує бренд навколо них, створюючи високоякісний мистецький продукт» [3, 28].

З огляду на зазначене, перспективним є створення національної стратегії просування хорової культури за кордоном через фестивалі, мистецькі резиденції, онлайн-платформи та освітні проекти. Не менш важливим є включення хорового компонента до українського культурного продукту в рамках міждержавних комунікацій і брендингових кампаній. На тлі війни, кризи довіри до офіційних інституцій та високої чутливості до культурних сигналів саме мистецтво здатне транслювати гуманістичні цінності країни. Український хор із його багатоголосністю, поетичною глибиною й духовним кодом цілком відповідає критеріям культурного бренду завдяки своїй впізнаваності, емоційності, універсальності, оскільки звертається безпосередньо до серця слухача.

Хорові колективи України не лише зберігають музичну традицію, а й активно формують міжнародний культурний образ держави. Їхня діяльність в умовах воєнного та поствоєнного часу, участь у престижних фестивалях, стратегічна співпраця з культурними інституціями світу роблять їх ефективними інструментами культурного бренду України.

Наукова новизна. Уперше хорове мистецтво розглянуто не лише як художню практику, а як системну складову культурного бренду України. Обґрунтовано зв'язок між естетичними особливостями хорової традиції (багатоголосся, ліризм, глибинна духовність)

та асоціативним сприйняттям України у світі; запропоновано засади інтеграції хорової спадщини у стратегії культурної політики та комунікації держави.

Висновки. Хорове мистецтво є одним із найглибших і найстійкіших проявів української музичної культури, яке, попри виклики часу, зберігає високий рівень художньої досконалості та автентичності. Аналіз історичних та сучасних аспектів розвитку хорової традиції дозволяє стверджувати, що вона виступає не лише як форма музичного самовираження, а й як маркер національної ідентичності, носій колективної пам'яті та духовних цінностей українського народу. У сучасному цифровізованому й інформатизованому світі, де формується нова логіка культурної комунікації, хорове мистецтво здатне відігравати важливу роль у створенні та просуванні позитивного культурного образу України. Його багатство полягає насамперед у стилістичній розмаїтості, глибокій емоційності, майстерному поліфонічному письмі та здатності відображати як історичні, так і сучасні наративи. Саме ці характеристики роблять його потенційно потужним інструментом у сфері культурної дипломатії та формуванні «м'якої сили».

На цьому тлі особливої актуальності набуває потреба у державній підтримці хорових колективів, створенні спеціальних програм просування українського хорового мистецтва за кордоном, формуванні цілісної культурної політики, де хор розглядається як не лише художній, а й стратегічний ресурс. Йдеться про необхідність поєднання традиції з інновацією: включення сучасних мультимедійних форматів, цифрової комунікації та брендованого культурного продукту для презентації української хорової спадщини на світовому рівні.

Література

1. Академічна хорова капела Українського радіо. URL: <https://radiochoir.com.ua/> (дата звернення: травень 2025).
2. Антіпіна І. О. Музично-хорова освіта Сіверського краю в контексті української мистецької традиції кінця XX – початку XXI століття: дис. ... д-ра філософії. За спец. 034 Культурологія / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2023. 198 с.
3. Антіпіна І. Хор як складник бренду музичного мистецтва України: соціокультурний вимір. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. 2022. Вип. 2(55). С. 21–35. DOI: [https://doi.org/10.31318/2414-052X.2\(55\).2022.266545](https://doi.org/10.31318/2414-052X.2(55).2022.266545).

4. Бенч О. Український хоровий спів. Актуалізація звичаєвої традиції. Київ : Український світ, 2002. 440 с.
5. Бермес І. Л. Про вплив хорового мистецтва на особистість: історичний екскурс. *Мистецтвознавство: традиції та інновації*. 2023. Вип. 1. С. 5–10.
6. Бермес І. Українське хорове мистецтво як об'єкт наукових зацікавлень. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип 48, том 1. С. 66–72.
7. Виткалов С.В., Виткалов В.Г. Культурна діяльність як творчість : нова модель функціонування митця. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2023. Вип. 45. С. 92–102.
8. Гречуха Н. Г. Неоміфологічні тенденції в хоровому мистецтві України 80-90-х років ХХ століття: дис. ... канд. мист.: 17.00.01. Київ: Київський національний ун-т культури і мистецтв, 2007. 241 с.
9. Давидовський К. Ю. Хорове мистецтво в культурно-мистецькому середовищі (на прикладі творчої діяльності жіночого хору Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра). *Вісник НАКККіМ*. 2014. №2. С. 179-184
10. Качуринець Л. Теоретичні основи театралізації вокально-хорового мистецтва. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 48. С. 87–92.
11. Кашченко Н. Шляхи впровадження традицій культурної дипломатії на сучасному етапі розвитку держави. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування»*. 2023. Вип. 3. С. 92-97
12. Коновалова І. Ю. Феноменологія музичної обробки (на матеріалі хорових творів українських композиторів ХІХ–ХХ ст.): дис. ... канд. мист.: 17.00.01. Харків: Харківська держ. академія культури, 2007. 314 с.
13. Кравчук О., Яцкулинець О. Міжнародна діяльність камерного хору «Moravski» в період російсько-української війни 2022 року. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. 2023. №48. С. 65–70. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282445>.
14. Лю Дань. Сучасне хорове мистецтво як художня система (історико-стильова динаміка і структурні концепти). *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2024. Вип. 73. С. 137–150.
15. Муніципальний академічний камерний хор «Київ». URL: <https://kyivchoir.com.ua/pro-dyrygenta/> (дата звернення: травень 2025).
16. Муравський П. І. Мистецтво хорового співу. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2014. № 4. С. 18–23.
17. Національна заслужена академічна капела «Думка». URL: <https://www.dumkacapella.com.ua/uk/> (дата звернення: травень 2025).
18. Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки. URL: <https://veryovka.com/> (дата звернення: травень 2025).
19. Обух Л.В. Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець ХХ – початок ХХІ століть): реф. дис. ... д-ра мист. / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. 58 с.
20. Раструба Т. В., Заболотний І.П., Віхренко Т. С., Шпак Г. С., Гордєєва Т. О. Вокально-хорове мистецтво в контексті освітньої галузі. *Вісник науки та освіти*. 2024. №10 (28). С.1182-1197.
21. Редя В. Музика в культурній дипломатії сучасної України. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2024. №48. С. 153–160. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.764>
22. Садовенко С. М. Хорове мистецтво України як багаторівневий соціокультурний феномен в контексті історичного процесу. *Культура і сучасність: альманах*. 2022. № 1. С. 48–55.
23. Сіраш А. В. Камерне хорове виконавство в соціокультурному просторі України (друга половина ХХ — початок ХХІ століття): дис. ... канд. мист. : 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2024. 251с.
24. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кінець ХІХ- ХХ століття): дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.01. Київ : 2005. 208 с.
25. Харитон І. Українське хорове мистецтво на сучасному етапі національного культуро творення. *Нова педагогічна думка*. 2024. № 3 (119). С. 54–57.
26. Цюряк І. О. Новітні підходи до презентації українського хорового виконавства у формуванні соціокультурних орієнтирів молоді / І. О. Цюряк, Н. С. Борисенко, Є. В. Роговська. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2023. Вип. 2. С. 73–85.
27. Kniaziev, V., Voloshchuk, Y., Bobechko, O., Mandziuk, L., Kalustian, O., & Chorny, Y. Vocal and instrumental art of Ukraine: convergence of classics and modernity. *Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies*. 2025. Vol. 6(2), e25041. <https://doi.org/10.51798/sijis.v6i2.987>. URL: <https://journals.sapienzaeditorial.com/index.php/SIJIS/article/view/e25041/e25041> (дата звернення: травень 2025).
28. Peresunko T. 100 Years of Ukraine's Cultural Diplomacy: The European Mission of the Ukrainian Republican Capella (1919–1921). *Kyiv-Mohyla Humanities Journal*. 2019. Vol. (6). Pp. 69–89. DOI: <https://doi.org/10.18523/kmhj189010.2019-6.69-89>.
29. Ukrainian Freedom Orchestra. URL: <https://www.ukrainianfreedomorchestra.org/> (дата звернення: травень 2025).

References

1. Academic Choral Chapel of the Ukrainian Radio. (n.d.). Retrieved from [https://radiochoir.com.ua/\[in Ukrainian\]](https://radiochoir.com.ua/[in Ukrainian]).
2. Antipina, I. O. (2023). Musical and Choral Education of the Siverskyi Area in the Context of the

Ukrainian Artistic Tradition of the Late 20th – Early 21st Centuries. *PhD Thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

3. Antipina, I. (2022). Choir as a Component of the Brand of Musical Art of Ukraine: Sociocultural Dimension. *Journal of the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music*, 2(55), 21–35. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.2\(55\).2022.266545](https://doi.org/10.31318/2414-052X.2(55).2022.266545) [in Ukrainian].

4. Bench, O. (2002). Ukrainian Choral Singing. Actualisation of the Customary Tradition. Kyiv [in Ukrainian].

5. Bermes, I. L. (2023). On the Influence of Choral Art on the Personality: Historical Overview. *Art Criticism: Traditions and Innovations*, 1, 5–10 [in Ukrainian].

6. Bermes, I. (2022). Ukrainian Choral Art as an Object of Scientific Interest. *Current Issues of Humanities*, 48 (1), 66–72 [in Ukrainian].

7. Vytkaľov, S.V., & Vytkaľov, V.H. (2023). Cultural Activity as Creativity: New Model of the Artist's Functioning. *Ukrainian Culture: Past, Present, Development Paths*, 45, 92–102 [in Ukrainian].

8. Hrechukha, N. H. (2007). Neo-Mythological Trends in Choral Art of Ukraine in the 80s–90s of the 20th Century. *Candidate of Arts' Thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

9. Davydovskiy, K. Yu. (2014). Choral Art in the Cultural and Artistic Environment (on the Example of the Creative Activity of the Female Choir of the R. Glier Kyiv Institute of Music). *Bulletin of the NAKKKiM*, 2, 179–184 [in Ukrainian].

10. Kachurynets, L. (2022). Theoretical Foundations of Theatricalisation of Vocal and Choral Art. *Current Issues in Humanities*, 48, 87–92 [in Ukrainian].

11. Kashchenko, N. (2023). Ways of Implementing the Traditions of cultural Diplomacy at the Current Stage of State Development. *Scientific Bulletin of the Vinnytsia Academy of Continuing Education. Series 'Ecology. Public Management and Administration'*, 3, 92–97 [in Ukrainian].

12. Konovalova, I. Yu. (2007). Phenomenology of Musical Arrangement (Based on the Material of Choral Works by Ukrainian Composers of the 19th–20th Centuries). *Candidate of Arts' Thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

13. Kravchuk, O., & Yatskulynets, O. (2023). International Activities of the Chamber Choir 'Moravskiy' during the Russian-Ukrainian War of 2022. *Bulletin of the KNUKiM. Series 'Art Studies'*, 48, P. 65–70. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282445> [in Ukrainian].

14. Liu Dan. (2024). Modern Choral Art as an Artistic System (Historical and Stylistic Dynamics and Structural Concepts). *Problems of Interaction of Art, Pedagogy and Theory and Practice of Education*, 73, 137–150 [in Ukrainian].

15. Municipal Academic Chamber Choir 'Kyiv'. (n.d.). Retrieved from <https://kyivchoir.com.ua/prodyrygenta/> [in Ukrainian].

16. Muravskiy, P. I. (2014). The Art of Choral Singing. *Bulletin of the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music*, 4, 18–23 [in Ukrainian].

17. National Honoured Academic Capella 'Dumka'. (n.d.). Retrieved from <https://www.dumkacapella.com.ua/uk/> [in Ukrainian].

18. Veriovka National Honoured Academic Ukrainian Folk Choir of Ukraine. (n.d.). Retrieved from <https://veryovka.com/> [in Ukrainian].

19. Obukh, L.V. (2023). Management of Academic Music in the Socio-Cultural Space of Ukraine (Late 20th – Early 21st Centuries). *Author's Abstract of the Doctor of Arts' Thesis*. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].

20. Rastruba, T. V., Zabolotnyi, I.P., Vihrenko, T. S., Shpak, H. S., & Hordieieva, T. O. (2024). Vocal and Choral Art in the Context of the Educational Sector. *Bulletin of Science and Education*, 10 (28), 1182–1197 [in Ukrainian].

21. Redia, V. (2024). Music in the Cultural Diplomacy of Modern Ukraine. *Ukrainian Culture: Past, Present, Development Paths*, 48, 153–160. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.764> [in Ukrainian].

22. Sadovenko, S. M. (2022). Choral Art of Ukraine as a Multilevel Socio-Cultural Phenomenon in the Context of the Historical Process. *Culture and Modernity*, 1, 48–55 [in Ukrainian].

23. Sirash, A. V. (2024). Chamber Choral Performance in the Socio-Cultural Space of Ukraine (Second Half of the 20th — Beginning of the 21st Century). *Candidate of Arts' Thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

24. Skoptsova, O. M. (2005). Formation and Features of the Development of Folk Choral Performance in Ukraine (Late 19th–20th Centuries). *Candidate of Arts' Thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

25. Kharyton, I. (2024). Ukrainian Choral Art at the Current Stage of National Cultural Creation. *New Pedagogical Thought*, 3 (119), 54–57 [in Ukrainian].

26. Tsiuriak, I. O. (2023). New Approaches to the Presentation of Ukrainian Choral Performance in the Formation of Socio-Cultural Orientations of Youth. *Pedagogical Sciences*, 2, 73–85 [in Ukrainian].

27. Kniaziev, V., Voloshchuk, Y., Bobechko, O., Mandziuk, L., Kalustian, O., & Chorny, Y. (2025). Vocal and Instrumental Art of Ukraine: Convergence of Classics and Modernity. *Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies*, 6(2), e25041. <https://doi.org/10.51798/sijis.v6i2.987>. Retrieved from <https://journals.sapienzaeditorial.com/index.php/SIJIS/article/view/e25041/e25041> [in English].

28. Peresunko, T. (2019). 100 Years of Ukraine's Cultural Diplomacy: The European Mission of the Ukrainian Republican Capella (1919–1921). *Kyiv-Mohyla Humanities Journal*, 6, 69–89. <https://doi.org/10.18523/kmhj189010.2019-6.69-89> [in English].

29. Ukrainian Freedom Orchestra. (n.d.). Retrieved from <https://www.ukrainianfreedomorchestra.org/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.05.2025
Отримано після доопрацювання 12.06.2025
Прийнято до друку 20.06.2025